



# Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

027

Szerző: **EGY DARAB LENGYELORSZÁ**Cím: **BUDAPESTEN**Forrás: *elég. henger*

1953. 7. 31.

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Hely:

Idő: 1953. 4

Személy:

Helyszám:

Azt hiszed, hogy könyvesbolt előtt állsz, amikor a *Váci-utca 24.* számú ház egyik fényes kirakatüvege mögé tekintesz s az ott elhelyezett könyveket nézegeted. E gondolatod, persze, csak pillanatig tart, mert amikor látod, hogy a könyvek nem magyar nyelven íródtak, fél lépést teszel hátra s a kirakat fölé nézel. Ott pedig nagy betűk hirdelik: *Lengyel Olvasóterem.*

### Ahol nehéz átjutni

Ahhoz, hogy az olvasóterembe juss, előbb egy hallszerű helyiségen kell átmenned — ez pedig nem is olyan könnyű dolog. A falak mellett sorakozó kivilágított, üvegfalú szekrények mindenkit megállítanak — legalább félórára. Hogy mi van a szekrényekben? Apróságok csupán *Nowa Hutához*, a *wierzbicai cementgyárhoz*, a pozsnai *Sztálin Művekhez*, vagy az újjászülött *Varsóhoz* képest. Apróságok, de megmutatják az élet egy darabját. Ezerszínű textilanyagok, gyönyörű bőrúrok, sokrekeszes aktatáskák — éppen ilyenre fáj a fogad —, bőröndök, férfi- és női cipők, különféle szőrmeék, meg egy gyönyörű ezüstroka. A lengyel könnyűipar termékei.

Már mennél tovább, amikor újabb szekrényt pillantasz meg: a magyar könyvek lengyel ki-

adásai. Előtesz még egy negyedórát, mert hiszen lehetetlen nem sokáig nézegetni *Mikszáth Különös házasságának*, *Illyés Gyula Két férfi-jének*, *Illés Béla Kárpáti rapszódia-jának* és még egy sor más magyar műnek lengyel kiadását...

### Az olvasóterem

Puha, meleg helyiség az olvasóterem. Igen, puha — ez a legkifejezőbb szó rá: a süppedő szőnyegek, a kellemes meleg, a kényelmes karosszékek, a neoncsövek árnyékot nem vető, napnali fénye barátságossá, kellemessé teszik ezt a helyiséget. A falakon felkaszírozott plakátok: az egyik a hatéves terv túlteljesítésére, a másik tanulásra, a harmadik sporira mozgósít. Plakátkiállítás ez, kicsiny izelítő a rendkívül fejlett lengyel plakátművészetből. Különösen az 1950-ben Budapesten megtartott lengyel plakátkiállítás óta érdeklődnek sokan — grafikusok és nem grafikusok egyaránt — a képzőművészet e sajátos és igen fontos ága iránt.

Ez a kiállítás, persze nem az egyetlen. A *Lengyel Olvasóterem* nagyon gyakran rendez ilyeneket, s miután itt bemutatják — »vándorútra» küldik. A felszabadult lengyel színházak életét, munkásságát bemutató 12 tablóból álló képsorozatot

például egy-egy hónapig a *Nemzeti Színházban*, a *Népharsereg Színházában* lehetett megtekinteni. Most a *Fővárosi Operettszínházban* látható. A pozsnai *Wiernawski* hegedűverseny-ről készült kisebb képsorozat a *Zeneakadémián* található. Egy-egy kiállítás megnyitáskor az olvasóterem egyébként szakelőadórol is gondoskodik. A Varsó újjáépítését bemutató dokumentációs anyaghoz például — amelyet igen sokáig állítottak ki Sztálinvárosban — *Weiner Tibor*, Sztálinváros főépítésze tartott ismertető előadást.

### Egy nagy fehér vászon

A terem végén négyzögletes, legönbölyített sarkú, nagy, fehér vászonlap van a falon. Nem nehéz kitalálni; filmvetítések célját szolgálja. Az olvasóteremben ugyanis minden pénteken este Lengyelország életét, dolgozóinak harcát, bemutató filmeket vetítenek. (Azt, hogy belépődji nincs, talán még mondani is felesleges.)

Az asztalokat ilyenkor a fal mellé tolják s a széksorokat zsúfolásig megtölti a közönség. A Varsó háromszori lerombolását, majd felszabadítását és újjáépítését bemutató dokumentumfilmnek például óriási sikere volt. A másfélórás film nemcsak történelmi, hanem *építészeti szempontból* is rendkívül jelen-

tős, a Műszaki Egyetem ezért külön köröpiát rendelt belőle.

A Bécsben megtartott népek békekongresszusa idején a varsói II. Békevilágkongresszusról készült filmet mutatták be. Ekkor a terembe nem lehetett beférni...

A fehér vászon azonban nem egyszer lekerül a falról. Ilyenkor összegöngyölik, a vetítógéppel együtt kocsira rakják — s az országot járják vele. Uze-

mek, intézmények, falvak, iskolák fiataljai és öregei előtt pergetik ilyenkor a népi Lengyelországról szóló filmeiket. Nyáron végigjárták az üdülőket. Nemrég Fótón voltak; s az olvasóterem dolgozói *szívesen elmennek báhová*, ahol a lengyel kultúra, Lengyelország nagy-szerű felemelkedése iránt érdeklődnek.

### Az orvostudománytól — a horgászatig

„Aki a lengyel tudomány, a lengyel ipar, a lengyel művészet legújabb eredményeit akarja tanulmányozni, az menjen a Lengyel Olvasóterembe. Mintegy száz különféle napilap, folyóirat, szaklap, értesítő, szemle áll itt rendelkezésre s ha nem tud lengyelül, szívesen te is fordítják az anyagot. Az orvostudománytól a horgászatig, a filozófiától a városépítészeti, a művészi fényképezéstől a gázgyártásig, minden szakmába vágó

*folyóiratot megtalál itt az érdeklődő, aki — ha megígéri, hogy sértetlenül hozza vissza — kölcsön is veheti azokat. A múlt évben például 2100 lappéldányt vettek kölcsön. Természetesen ez is díjtalan.*

S ha már a kölcsönzésről van szó, említsük meg: az olvasóterem körülbelül 2000 darabot számláló hanglemeztára is az érdeklődők rendelkezésére áll. A Műszaki Egyetem diákközhona például rendszeres hangfelmézelutánokat rendez a Lengyel Olvasóterem anyagából.

Aztán egy meglepetés: az olvasóteremben nemsokára *lengyel lemezeket lehet vásárolni*. Hosszú idő óta ugyanis nem múlik el egyetlen nap sem anélkül, hogy tizenöt-huszan ne akarnának lemezeket venni. Ezért rövidesen *tízezer lemez* érkezik Varsóból s igen olcsón kaphatók lesznek.

### Ahol a tanulók „felmorzsolódnak“...

A lengyel kultúra és a lengyel szakirodalom iránti óriási érdeklődés múlt év őszén feltétlenül szükségessé tette egy *lengyel nyelvtanfolyam* megindítását. Szeptember 8-án 46 tanulóval ez meg is indult s a lengyelül tanulók száma azóta 116-ra »morzsolódott fel«. A

hallgatók nagy felkesedéssel tanulnak, egy dolog azonban elszomorítja őket: hiányzik a tíz év óta vajfűdő *lengyel-magyar szótár*. Nem véletlen, hogy a multban nem helyeztek súlyt egy ilyen szótár megjelentetésére. Az *Akadémiai Könyvkiadó* már elvégezte a lengyel-magyar rész összeállítását, ez azonban — a magyar-lengyel kulturális egyezmény értelmében — ellenőrző szerkesztés céljából Varsóban van. A munka természetesen nemsokára elkészül s idén ősszel végre megjelenik a régén várt szótár. Lengyel nyelvtankönyvről azonban, sajnos, még nincsen szó, a tanulók így sokszorosított jegyzetek alapján végzik tanulmányaikat.

A *Lengyel Olvasóterem munkája* mindezzel természetesen még nem merült ki. Könyvankétok rendezése, dokumentációs, sajtó- vagy képanyagszolgáltatása, bibliográfiái, vagy egyéb segítség nyújtása és még sok más hozzátartozik a magyar-lengyel kulturális egyezmény értelmében létrejött intézményhez.

Amikor sok-sok élménnyel gazdagodva kilépsz e teremből, úgy érzed, még közelebb kerülél a testvéri lengyel néphez s még sokkal bizonyosabban tudod, *miből meríti erejét* nagy-szerű alkotásaihoz.

Simor György